

„Bloody Czechs“ se ozvalo od vedlejšího stolu v jedné jihoanglické rozjařené hospodě. Možná, že to nebylo myšleno ve zlém. Inu hospoda. Možná, že naši chlapci měli větší úspěch u místních děvčat. A tak Emil vstal, přistoupil k britskému Flight Seržantovi a jeho mohutně vypracovaná ruka spočinula na jeho tváři v podobě dvojitého políčku.

Následoval vojenský soud a pro Emila několikadenní vězení. To rozhodlo. Válečná léta byla uprostřed. Emil Boček se odmítl vrátit k 312. československé stíhací peruti, kde doposud sloužil jako mechanik. Brněnský rodák šel za svým snem stát se pilotem, a tak celý tento příběh využil a vyprosil si novou cestu ve svých válečných letech. Koneckonců mu již bylo více jak devatenáct let.

Sedmnáctiletý Emil Boček opouští protektorátní Brno tři dny po Štědrém večeru dne 27. prosince 1939 spolu s kamarádem Bořivojem Sedlákem. Svůj úmysl oznámil pouze jednomu ze svých čtyř bratrů. Ani žádné ze svých třech sester se nesvěřil. S Bořivojem vzali svoje batohy, oblíbené jasanky, opatřené vázáním huitfeldt a autobusem se vydali směrem na Slovensko, kde náhodně cestovali ve společnosti třech příslušníků SS. Nejednoduchá cesta do Maďarska a zpětné vrácení na Slovensko byla opět vystřídána „přivítáním“ maďarskou policií. Potom přišla Jugoslávie již ve skupině padesáti Čechoslováků, následuje Řecko, Turecko a Bejrút. Po Libanonu, který byl v té době francouzským mandátním územím, přichází egyptská Alexandrie a plavba do Marseille.

Emil se dostává do tábora v jihofrancouzském Agde. Zde absolvuje kurz pro telefonisty a řidiče vojenské techniky. Proti Tygrům a Pantherům je vyzbrojen puškou z konce 19. století. V tom měla spočívat francouzská pomoc přepadené Československé republiky v roce 1939.

Zatímco silnice jsou přeplněné francouzskými civilisty prchajícími ze severní části země k jihu, Emilova cesta jim jde vstříc, aby prodělal svůj první válečný křest na řece Marně východně od Paříže. Po kapitulaci Francie 22. 6. 1940 odplouvá za nepopsatelného zmatku z jihofrancouzského přístavu Sète do britského Gibraltaru s cílem Britské ostrovy. Na palubách sedmi evakuačních lodí odplulo do 27. 6. 1940 z jihofrancouzských přístavů 4 000 čs. vojenských příslušníků a 500 civilních osob. Poslední část evakuačního konvoje v doprovodu válečných lodí dorazila do Liverpoolu v polovině července 1940.

Anglie, která zůstala proti Hitlerovi sama, mobilizovala své zdroje na všech úrovních s důsledností, která byla nesrovnatelná s kýmkoliv s jejich spojenců. Civilisté, z důvodu počátečního nedostatku zbraní, cvičili tenkrát i s násadami od košťat. Emil odjíždí do prozatímního vojenského stanového tábora v Cholmondeley asi 30 km jižně od přístavu Liverpool a postupně se stává mechanikem v 312. čs. peruti. Zde působí do příhody, která se stala v místech, kde se čepuje plná míra anglického zlatého moku.

Pilotem

Brněnský strojní zámečnický nastupuje do pilotní školy. Od 6. 7. 1943 je již v kanadském Monctonu. Následuje De Winton od 10. 7. 1943 do 4. 9. 1943 a préríjní Medecine Hut od 4. 9. 1943 do 28. 1. 1944. Na těchto dvou základnách také vyučoval leteckou techniku instruktor F/Lt Josef Flekal, zvaný „dědek“ – náš prvotřídní prvorepublikový a později i poválečný letecký akrobat.

25. 3. 1944 se plaví Emil zpět do Evropy na parníku New Amsterdam. V O.T.U. (operační výcviková jednotka) nalétá 426 cvičných hodin a k 310. československé stíhací peruti nastupuje jako stíhací pilot 21. 10. 1944 v hodnosti seržanta, kde se zúčastní dálkových doprovodů bombardovacího letectva. Bylo to vždy se Spitfirem Mk IX a vykonal 26 operačních letů, kdy nejdelší operace trvala 3 hodiny a 5 minut. Podívejme se na některé z nich.

Všechny tyto operace byly ohroženy silným a důmyslným německým protiletadlovým dělostřelectvem a dobře vycvičenými nepřátelskými stíhači. Dne 23. 12. 1944 (operace Ramrod 1414) doprovází 310., 312. a 313. československá peruť 153 jednatřicetitunových Lancasterů při útoku na nádraží v Trieru (Německo). Dne 27. 11. 1944 v rámci operace Ramrod 1379 kryje 310. stíhací peruť 169 Lancasterů nad Kolínem nad Rýnem. Pro akutní poruchu na stroji musí Emil při návratu nouzově přistát v Bruselu.

A zatímco Emil nasazuje spolu s 2500 letci svůj život proti německým dělům a stíhačkám, český národ se opájí barrandovskými filmy. Podle ne příliš starého vyjádření jedné vážené filmové hvězdy v Čs. televizi, a nebyla to L. B. ani A. M., prý nejlepší život byl za Protektorátu. Po vypsání peněžité odměny na dopadení vraha Reinharda Heydricha dostalo gestapo během 14 dnů 309 otevřených i anonymních udání. Po vyhlášení amnestie se počet udání a nabídek spolupráce během dvou dnů zvýšil na 2 000. K této činnosti naše občany nikdo nenutil.

Štěstí stálo při Emilovi

Všechny tyto riskantní akce vyžadovaly okamžitá životní rozhodnutí. Při jednom návratu začne ještě před přeletem nad mořem mezi kontinentální Evropou a Britskými ostrovy svítit červené kontrolní světlo na palubní desce Emilova letounu oznamující poruchu motoru. Emil zvýší letovou hladinu, aby měl rezervu při případném skluzu, nechá se zaměřit a otevře kokpit svého Spitfiru pro nouzové opuštění svého stroje. Motor občas zakašle a letoun je ustálen v 1000 stopách do horizontu nad mořskou hladinu. Avšak Emilovi se podaří doletět na mateřské letiště. Po prohlídce je nakonec zjištěno, že příčinou byl znečištěný filtr.

Jiný případ nastal při jednom cvičném letu, kdy po odstartování vysadil i tak spolehlivý Rolls-Roycův motor. V tomto případě nelze vysunout podvozek. Letoun měl již dostatečnou výšku, ale nikoliv takovou, aby se mohl vrátit bezpečně skluzem na mateřské letiště. A tak Emil posadil svůj stroj přímo „na břicho“ mezi stádo červenosrstého mohutného shorthornského skotu, kde 630 kg není výjimkou. Výsledek byl pro stádo úspěšný díky krátkému varovnému okruhu. Zvířata se včas rozestoupila. Spitfire musel do opravy.

Dne 24. 12. 1944 je společně s 312. a 313. čs. stíhací perutí součástí operace Ramrod 1416 jako doprovod 200 Halifaxů, kdy každý bombardovací letoun nese náklad 12 tun bomb na letiště Mülheim.

24. 3. 1945 doprovází s 310., 312. a 313. perutí 669 Dakot, Halifaxů a Stirlingů se 429 kluzáky plně obsazenými parašutisty k Wesselu. Šest dnů uplynulo od úmrtí F. D. Roosevelta a 18. 4. 1945 podporuje Emil doprovod 617 Lancasterů, každý o váze 31 tun, a 322 Halifaxů při operaci Ramrod 1544 na námořní základnu, letiště a vojenské objekty na ostrov Helgoland, který byl pýchou Hitlerova Německa. Je to jedna z posledních třech operací války. Ostatní ještě proběhly 19. 4. a 25. 4. 1945 opět na Helgoland a Wangerooge. Harrisovy kobercové nálety končí.

Vítězství

Emilovou poslední základnou byl Manston v jihoanglickém hrabství Kent. Zde ho zastihly dny vítězství. Válka v Evropě, která trvala více než 5 let, je skončena. 7. 5. 1945 ve 2.41 hod.

britského času byla v hlavním stanu generála D. Eisenhowera ve francouzské Remeši podepsána kapitulace německých vojsk, kdy gen. Jodl při svém podpisu žádal od spojenců velkodušnost. Ruská touha po ceremonii a okázalosti si vymohla ratifikaci následujícího dne v Karlshorstu u Berlína podpisem maršála Žukova.

7. 5. 1945 odpoledne se na letišti v Manstonu ozval letištní rozhlas: „Attention, please. There are important news today.“

Na letišti nastalo hrobové ticho. „The war in Europe is over.“

Následoval jásot, který neměl mezí.

Až 13. 8. 1945 se vrací F/Sgt Emil Boček pod vedením škpt. let. Jiřího Hartmana, DFC, spolu s 53 svými druhy na nových Spitfirech na pražskou Ruzyni, která byla tenkrát plná ozbrojených ruských vojáků. Přílet měl vynucenou šestidenní přestávku na americkém polním letišti v Hindelsheimu u Hannoveru z důvodu změny počasí. Následně letí čs. formace na jih a dále přes Plzeň, aby vyhověla žádosti vyhnout se ruské okupační zóně.

Před přistáním v Praze se ozvala v 17.00 hod. odpoledne v Emilových sluchátkách Hartmanova slova: „Udělat formaci stupňovitě doprava a jdeme na přistání,podvozek, klapky“ a Emil držící pevně knipl vzpomíná na 546 kamarádů, kteří se již nikdy nevrátí. Potom přišly slzy radosti a uvítání tisíci Čechoslováky. V následujících dnech se konala v Ruzyni slavnostní defilé všech našich letců, kteří se vrátili z Velké Británie.

Pevný stisk

Po válce slouží Emil v II. leteckém pluku v pražských Kbelích. 1. 3. 1946 demobilizuje na vlastní žádost, ačkoliv názor jeho nadřízených je opačný, a vrací se k svému původnímu povolání strojního zámečníka. Čtyři měsíce pracuje u svého přítele z roku 1939 Bořivoje Sedláka na opravách motocyklů. Od října 1946 do roku 1948 se osamostatní a má již v Brně vlastní dílnu. Aktivně se věnuje také motocyklovým závodům na Moravě. Následuje Mototechna a dvacet osm let přístrojová technika v ČSAV, a protože je správný brněnský patriot, tak

poslední aktivní dva roky uplatní svoji výbornou angličtinu v První brněnské strojírně.

Není se co divit, v Anglii měli Emila za Skota. Když zemřel jeho velitel 310. perutě generál Hartman, DFC, tak smuteční projev přednesl v Shakespearově jazyce.

Gen. Boček je otcem syna a dcery. V nepříliš vzdálené době se podílel na realizaci pomníku Dr. E. Beneše před brněnskou Právnickou fakultou. Socha je analogická s pražským provedením stojícím před Černínským palácem.

Čtyřhodinové setkání končí. Pevný stisk ruky elegantního muže s dokonale oholenou tváří a pečlivě vyžehlené bílé košili, a jak si nyní uvědomuji, snad i bez brýlí. Pod okny stojí jeho oblíbená Thalie. Již tři roky žije sám v prostředí, které je odrazem jeho osobnosti. Panu generálovi je 93 let.

Místo na slunci

Při cestě zpět do Prahy o Velkém pátku večer jsem projížděl pod Petrovem s osvětleným novogotickým chrámem sv. Petra a Pavla od vídeňského architekta Augusta Kirsteina (1904–1911). A tak jsem si připomenul pokoru a slušnost a napadla mne myšlenka na Kiplingovu báseň If (Když), která byla za války velmi oblíbená mezi našimi letci ve Velké Británii.

Za tři dny však přišlo vystřízlivění. Všechna naše veřejná media prezentovala projev pronesený bývalou středoškolskou angličtinou. Zde snad to byla touha po originalitě, kdy „hospodský šarm“ byl podřízen servilitě podtržené výstupem čs. policie, připomínající období před rokem 1989. Pochybuji, že by TGM vystoupil na balkón lánského zámku v červeném pulovru. Kam se chceme vrátit? Byl to po 26 letech dokonalý políček mladé a choulostivé české demokracii.

Tocqueville nemůže klidně spát. Bylo to ponížení části Evropy a zámořského světa, i když tento svět není dokonalý, za který „Bloody Czechs“ (Zatracení Češi) bojovali a umírali a který je základem Československé republiky od roku 1918.

My zatím nevíme, kam patříme a kulturní svět to o nás ví. Rok 845 a 14 českých knížat pokřtěných v Řezně, anebo Cyril a Metoděj o 18 let později v roce 863? Cyrilice, resp. hlaholice, nebo latinská abeceda?

O místo na slunci se musíme duševně postarat jenom my sami. To ale věděl Emil Boček již více než před 70 lety.

František Srp, foto archiv Emila Bočka, L. Sitenský a autor, perokresby autor

{phocagallery view=category|categoryid=83|limitstart=0|limitcount=0}

Seznam použité literatury:

J. Rajlich a J. Sehnal: Stíhači nad Kanálem

Dr. J. Křepelková: Českoslovenští letci ve Velké Británii 1940-1945

T. Brod a E. Čejka: Na západní frontě

J. Šolc: Bylo málo mužů

Z. Vališ: Generál Karel Janoušek

L. Sitenský: Z válečného deníku

H. C. Butcher: Tři roky s Eisenhowerem